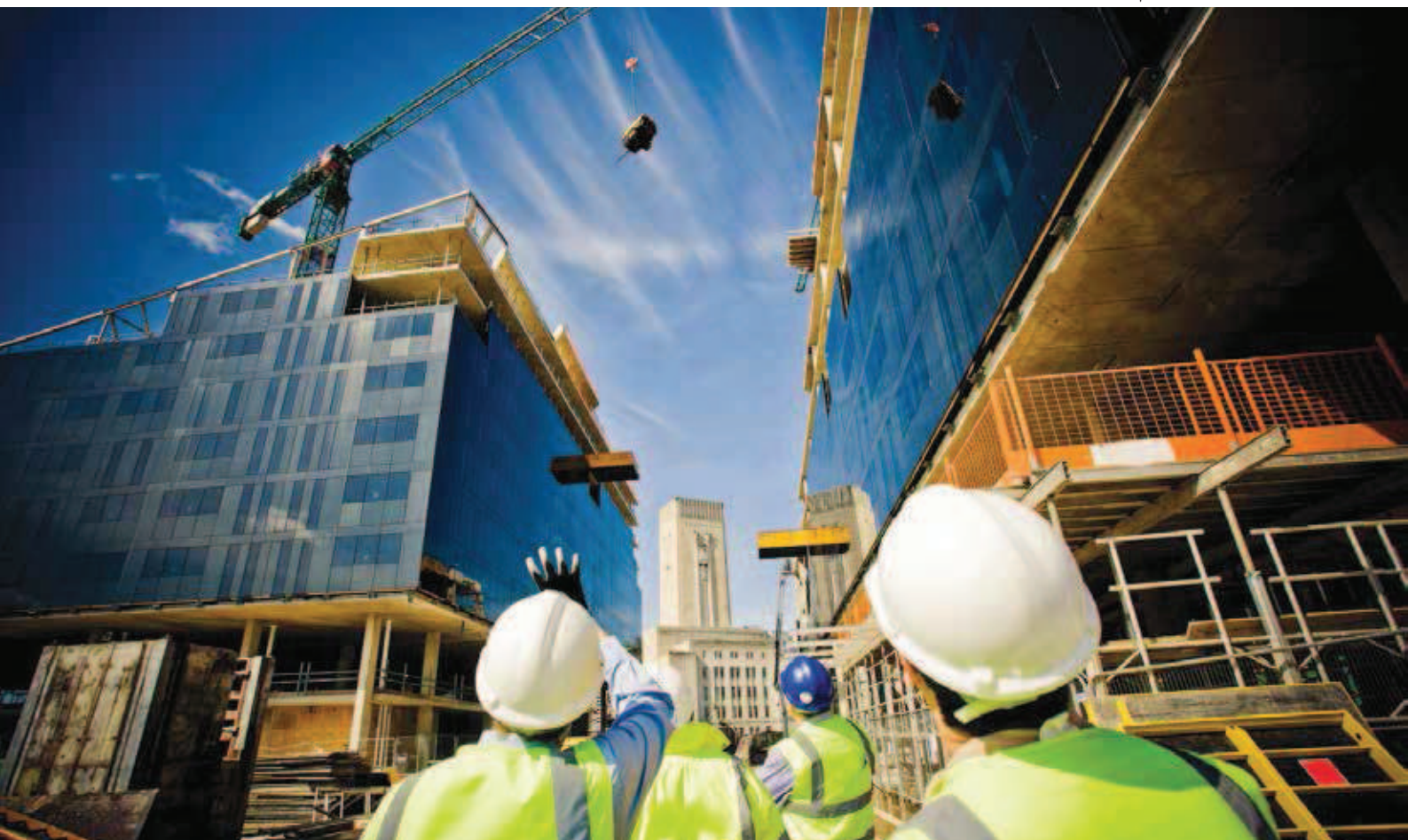

عمران

در قراردادهای مهندسين مشاور

حد تغییرات و محدودیت سقف ۲۵ درصد

خدمات در بخشهای پایان یافته را، با ذکر دلایل و جزئیات و با رعایت مفاد بند «۳-۲»، با کارفرما پیشنهاد کند.

۲-۳- هرگاه طبق بندهای یاد شده تغییراتی در حدود خدمات موضوع قرارداد ضرورت یابد، در هر مورد مهندس مشاور مدت و حق الزحمه انجام تغییرات را به کارفرما گزارش می کند. کارفرما، حداکثر ظرف مدت ده (۱۰) روز با بررسی گزارش، در مورد مدت و حق الزحمه انجام تغییرات، با مهندس مشاور مذاکره و توافق می کند. پس از توافق، کارفرما تغییرات را ابلاغ می نماید.

همانگونه که ملاحظه گردید، در موافقت نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره، محدودیتی در سقف تغییرات تعیین نشده است و این موضوع در بسیاری از قراردادهای خدمات مشاوره، منشأ اختلافات و بروز ادعا می باشد. لکن با تدقیق در سایر منابع مرتبط می توان پاسخی مناسب برای این پرسش یافت. در این راستا نگاهی می اندازیم به ماده ۱۶ آیین نامه خرید خدمات مشاوره^۱ که در آن روش های انتخاب مشاوران به شش دسته تقسیم بندی شده اند.

➤ ماده ۱۶- روش های انتخاب مشاوران

الف- روش های انتخاب مشاوران:

۱- روش انتخاب براساس کیفیت و قیمت (QCBS).

۲- روش انتخاب براساس کیفیت.

۳- روش بودجه ثابت.

مرتضی آمری نیا

با وجود اینکه به محدوده خدمات مشاور و میزان تغییرات آن در ماده ۳ موافقت نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره^۱، اشاره شده است، لکن در آنجا سقفی برای حدود تغییرات تعیین نگردیده و صرفاً به عبارت "حد متعارف و در چارچوب موضوع قرارداد" بسنده شده است. در اینجا این پرسش مطرح است که آیا محدوده تغییرات در قراردادهای مهندسين مشاور مشمول محدودیت سقف ۲۵٪ می باشد؟

جهت دریافت پاسخ به پرسش اخیر، در ابتدا مروری خواهیم داشت بر ماده ۳ سند اخیر اشاره:

➤ ماده ۳- حدود خدمات و تغییرات آن

۳-۱- کارفرما می تواند حین انجام کار، خدمات مهندس مشاور را در حد متعارف و در چارچوب موضوع قرارداد، با رعایت مفاد بند «۳-۲»، تغییر، افزایش یا کاهش دهد.

۳-۱-۱- در صورتی که به کار بستن نظر کارفرما در حین انجام خدمات یا هنگام بررسی مدارک و گزارش های مهندس مشاور، موجب تغییر مصوبات قبلی و انجام خدمات اضافی شود، مهندس مشاور موظف است با رعایت مفاد بند «۳-۲»، خدمات اضافی را انجام دهد.

۳-۱-۲- مهندس مشاور، می تواند در صورت لزوم تغییرات در شرح وظایف و یا حدود

۱- نشریه ۳۴۱۸ (۴۳۱۸) ابلاغی از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (سازمان برنامه و بودجه سابق) به شماره ۱۰۵-۸۴۲-۵۴-۲۴۶۰ مورخ ۱۳۷۹/۰۴/۲۹

۲- تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی به شماره ۱۹۳۵۴۲ ت ۴۴۲۹۸۶ ک مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۱

۱۳۹۰/۱۲/۲

ج-روش مسابقه:

این روش طبق اهداف، ضوابط و معیارهای نشریه شماره (۲۴۰) معاونت با عنوان "راهنمای برگزاری مسابقات معماری و

شهرسازی در ایران" انجام می شود و فرآیندهای ارزیابی کیفی، فنی و مالی مشاوران در این روش، مطابق نشریه یادشده می باشد.

چ-روش انتخاب براساس تعرفه:

برای این روش در اسناد "درخواست پیشنهاد"، نحوه و میزان حق الزحمه مشاور کاملاً براساس ضوابط و دستورالعمل های ابلاغی معاونت تعیین می شود. لذا انتخاب مشاور طی فرآیند رقابت کیفی و فنی انجام می پذیرد. (جمله زیر از بند چ جدا صفحه بندی شود) در صورتی که از منابع مالی بین المللی استفاده شود، چنانچه طبق مقررات مربوط، تشریفات یا روش های دیگری برای انتخاب مشاور الزام شده باشد، رعایت آنها مجاز است.

مروری بر ماده ۱۰

در ادامه و پس از آشنایی با انواع روش های انتخاب مشاوره مروری خواهیم داشت بر ماده ۱۰ آیین نامه صدرال اشاره که در آن آمده است:
الف- قرارداد با مشاور منتخب باید قبل از پایان مدت اعتبار پیشنهادها منعقد شود. در صورت توافق مشاور منتخب و کارفرما این مدت برای یک بار قابل تمدید است.
ب- تغییر در موضوع، قیمت و شرایط قراردادهای مشاوره، بعد از تعیین مشاور منتخب تا انعقاد قرارداد ممنوع است.
پ- تغییر در قیمت و شرح خدمات موضوع قراردادهای خدمات مشاوره پس از انعقاد قرارداد تابع قوانین و مقررات مربوط می باشد.
تبصره - در کارهایی که انتخاب مشاور به روش کیفیت و قیمت یا به روش بودجه ثابت انجام می شود و حوزه کار مشخص دارند، کارفرما می تواند تغییرات (کاهش و یا افزایش) خدمات مشاوره را با اعلام در درخواست پیشنهاد، در متن قرارداد به بیست و پنج درصد محدود نماید.

نتیجه

در شرایط زیر، محدوده تغییرات در قراردادهای مشاور مشمول محدودیت سقف ۲۵٪ می باشد:
الف) انتخاب مشاور به روش کیفیت و قیمت (QCBS).
ب) انتخاب مشاور به روش بودجه ثابت.
ج) حوزه کار مشخص باشد.
د) در "درخواست پیشنهاد" اعلام شده باشد.

منابع

- موافقت نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره (نشریه ۳۴۱۸ یا ۴۳۱۸) ابلاغی از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به شماره ۲۴۶۰-۵۴-۸۴۲-۱۰۵ مورخ ۱۳۷۹/۰۴/۲۹.
- تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی به شماره ۱/۹۳۵۴۲/۴۲۹۸۶ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۱ با موضوع آیین نامه خرید خدمات مشاوره.
- کتاب قرارداد و مدیریت ادعا - مرتضی آملی نیا - انتشارات سیمای دانش.

۴-روش انتخاب تک گزینه ای.

۵-روش مسابقه.

۶-روش انتخاب بر اساس تعرفه

ب-روش انتخاب بر اساس کیفیت و قیمت:

در روش انتخاب براساس کیفیت و قیمت (QCBS) مشاور منتخب طی فرآیند رقابت کیفی، فنی و مالی انتخاب می شود. در این روش، پیشنهادهای فنی و مالی مشاوران فهرست کوتاه طبق بند (ب) ماده (۲۲) تراز شده و کمترین قیمت تراز شده ملاک انتخاب مشاور بوده و عقد قرارداد با قیمت درج شده در پاکت قیمت مشاور منتخب، انجام می پذیرد. این روش را فقط می توان برای خدمات مشاوره ای که حوزه کار مشخص دارند، استفاده نمود.

پ-روش انتخاب بر اساس کیفیت:

در روش انتخاب بر اساس کیفیت، مشاور منتخب طی فرآیند رقابت کیفی و فنی انتخاب می شود این روش در کارهای پیچیده و دارای حوزه کار نامشخص یا کارهایی که آثار اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی وسیع و یا بلند مدت داشته باشد کاربرد دارد.

ت-روش بودجه ثابت:

در این روش قیمت مربوط به هزینه خدمات مشاور، توسط مراجع صلاحیتدار تعیین و محدود به مبلغ معینی می شود. این روش برای کارهای ساده، تکراری و دقیقاً قابل شرح که بودجه آن ثابت باشد کاربرد دارد. در این روش کارفرما باید محدوده کار، شرح تفصیلی خدمات و مبلغ مورد نیاز را برای مشاوران در اسناد "درخواست پیشنهاد"، مشخص نماید. این روش برای کارهایی که مدت و حجم مشخص ندارد قابل استفاده نمی باشد.

تبصره - بودجه مندرج در موافقتنامه های مبادله شده بین دستگاه های اجرایی و معاونت و یا بین دستگاه های اجرایی با واحدهای زیرمجموعه خود، به صورت برآورد بوده و الزاماً به معنی مبلغ مشاوره در روش بودجه ثابت نمی باشد.

ث-روش انتخاب تک گزینه ای:

روشی است که در آن مشاور، بدون وابستگی به فرآیند ارزیابی کیفی، فنی و مالی انتخاب می شود. با این وجود، مذاکره فنی و مالی توسط کارفرما برای تنظیم قرارداد انجام می پذیرد. استفاده از این روش صرفاً در موارد زیر مجاز است:

- ۱-ارجاع خدمات تکمیلی یا توسعه ای مشاوره پروژه در چارچوب موضوع قرارداد قبلی به مشاوری که خدمات همان پروژه را قبلاً انجام داده است.
- ۲-ارجاع خدمات نظارتی پروژه به مشاوری که خدمات طراحی تفصیلی همان پروژه را قبلاً انجام داده است.
- ۳-ارجاع خدمات جنبی مطالعات موضوع قرارداد در چارچوب بند (الف) ماده (۸) و تبصره آن.
- ۴-تهیه و تدوین ضوابط، استانداردها و معیارها، تا سقف پنج برابر سقف نصاب معاملات متوسط.

۵-بروز حوادث قهری (شرایط فورس ماژور).

۶-عدم امکان خرید خدمات مشاور با استفاده از سایر روش های انتخاب مشاور، حداکثر تا بیست برابر سقف نصاب معاملات متوسط، بر اساس گزارش توجیهی کارفرما با تایید بالاترین مقام دستگاه مرکزی کارفرما.

۷-وجود شرایطی که در فرآیند تهیه فهرست بلند، فقط یک متقاضی خدمات مشاوره اعلام آمادگی نموده باشد.

۸-در کارهای پژوهشی که مشمول حق تالیف یا ثبت اختراع باشد، با تایید بالاترین مقام دستگاه مرکزی کارفرما.

۹-ارجاع خدمات مشاوره حقوقی برای قراردادها.

۱۰-ارجاع خدمات نگهداری یا پشتیبانی نرم افزاری، به مشاوری که قبلاً همان نرم افزار را طراحی یا ارائه کرده است.

۱۱-ارجاع کارهای پژوهشی به دانشگاه ها، موسسات تحقیقاتی و پژوهشی، مراکز رشد و پارک های علم و فناوری و سایر مراکز تحقیقاتی قانونی که موافقت قطعی انجام فعالیت های پژوهشی برای آنها حسب مورد توسط معاونت علمی و فناوری رییس جمهور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر شده یا می شود. (بر اساس مصوبه شماره ۲۳۷۲۹۵/ت/۴۲۹۸۶ مورخ